

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **M.**, bývajúceho v M., zastúpeného JUDr. D., advokátom so sídlom v M., proti žalovanej **K., a.s. V.**, so sídlom v B., **o určenie povinnosti plniť z poistnej zmluvy a o zaplatenie denného odškodného za obdobie práceneschopnosti**, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 10 C 106/1995, na dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 15. marca 2007 sp. zn. 6 Co 188/2006, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 15. marca 2007 sp. zn. 6 Co 188/2006 **z r u š u j e** a vec vracia Krajskému súde v Bratislave na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava I rozsudkom z 24. októbra 2005 č.k. 10 C 106/1995-89 žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi do 15 dní sumu 95 400 Sk a žalobu vo zvyšku zamietol. Rozhodol tiež o náhrade trov konania. Vychádzal z toho, že žalobca a žalovaná uzavreli 5. marca 1992 poistnú zmluvu č. X., v ktorej bola dohodnutá pre prípad a/ smrti úrazom suma 300 000 Sk, b/ trvalých následkov úrazu suma 600 000 Sk, c/ denného odškodnenia suma 900 Sk/deň. Žalobca utrpel 26. marca 1992 úraz, následkom ktorého bol 106 dní práceneschopný (práceneschopnosť preukázal potvrdením č. P X.). Súd prvého stupňa vyhovel žalobe v časti týkajúcej sa zaplatenia denného odškodného počas jeho práceneschopnosti v trvaní 106 dní vo výške 95 400 Sk (106 dní x 900 Sk). Podľa právneho názoru súdu žalobca uplatnil právo na denné odškodnenie pred uplynutím premlčacej doby. Poistná udalosť nastala 26. marca 1992, premlčacia doba začala plynúť rok po poistnej udalosti a žalobca uvedené právo uplatnil 18. marca 1996; z tohto hľadiska nie je rozhodujúce, že žalobca konkrétnu výšku požadovanej sumy špecifikoval neskôr. Žalobu v časti o určenie povinnosti žalovanej poskytnúť žalobcovi poistné plnenie zamietol súd prvého stupňa s odôvodnením, že žalobca

nepreukázal naliehavý právny záujem na požadovanom určení (§ 80 písm. c/ O.s.p.). Výrok o trovách konania odôvodnil poukazom na § 142 ods. 3 a § 149 ods. 1 O.s.p.

Na odvolanie žalovanej proti výroku rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým bolo žalobe vyhovené, Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 15. marca 2007 sp. zn. 6 Co 188/2006 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti zmenil tak, že žalobu zamietol; rozhodol tiež o náhrade trov konania. Odvolací súd sa nestotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že žalobca uplatnil právo na zaplatenie denného odškodného pred uplynutím premlčacej doby. Na pojednávaní 18. marca 1996 žalobca len upravil podanú žalobu tak, že žiadal, aby žalovaná bola súdom zviazaná zaplatiť mu denné odškodnenie za obdobie trvania jeho pracovnej neschopnosti, to však nemožno považovať za uplatnenie práva. K špecifikácii tohto práva došlo až na súdnom pojednávaní 12. januára 2005. Vzhľadom na to, že právo bolo uplatnené po uplynutí premlčacej doby a žalovaná vzniesla námietku premlčania, nebolo možné žalobe vyhovieť. Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v odvolaní napadnutej časti zmenil tak, že žalobu zamietol (§ 220 ods. 1 O.s.p.).

Rozsudok odvolacieho súdu napadol dovolaním žalobca, ktorý uviedol, že dovolanie je procesne prípustné v zmysle § 238 ods. 1 O.s.p. a dôvodné preto, lebo napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Potvrdil, že žalobou podanou na súde 11. októbra 1994 žiadal určiť (len) povinnosť žalovanej plniť z poisťnej zmluvy za trvalé následky úrazu, keď ale na súdnom pojednávaní 18. marca 1996 zistil stanovisko žalovanej, rozšíril svoju žalobu o návrh, aby mu žalovaná zaplatila denné odškodné za obdobie trvania jeho práceneschopnosti. Žalobca vyslovil názor, že daným úkonom došlo k takej zmene pôvodnej žaloby, ktorá jasne vyjadrila jeho vôľu. Nepochybne tým v konaní uplatnil právo na zaplatenie denného odškodnenia počas práceneschopnosti. Na skutočnosť, že predmetné právo uplatnil 18. marca 1996, nemení nič to, že výšku sumy, ktorá zodpovedá uplatnenému nároku, bližšie špecifikoval 12. januára 2005. V danom prípade so zreteľom na všetky okolnosti nedošlo k premlčaniu práva a žaloba bola nesprávne zamietnutá. Žalobca z tohto dôvodu žiadal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec vrátiť tomuto súdu na ďalšie konanie.

Vyjadrenie žalovanej k dovolaniu sa v spise nenachádza.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie je opodstatnené.

Z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že dovolací súd je viazaný rozsahom dovolania a dovolacím dôvodom vrátane jeho vecného (obsahového) vymedzenia dovolaťom. Obligatórne sa zaoberá len vadami vymenovanými v § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolať nenamieta, že v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p.) alebo že by konanie bolo zaťažené tzv. inou procesnou vadou konania majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.); takéto vady v dovolacom konaní ani nevyšli najavo.

Žalobca namieta, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

V zmysle § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa právo premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať. Podľa § 104 Občianskeho zákonníka pri právach na plnenie z poistenia začína plynúť premlčacia doba za rok po poistnej udalosti.

Premlčanie je uplynutie času ustanoveného v zákone na vykonanie práva, ktorý uplynul bez toho, aby sa právo vykonalo, v dôsledku čoho povinný subjekt môže čeliť súdnemu uplatneniu práva námietkou premlčania. Vznesenie námietky premlčania má za následok zánik nároku patriaceho k obsahu práva (zánik jeho súdnej vymáhateľnosti); v dôsledku toho

premlčané právo nemožno oprávnenému priznať. Dĺžku premlčacej doby a aj okamih, od ktorého premlčacia doba začína plynúť, Občiansky zákonník upravuje jednak všeobecne, jednak špeciálne pre niektoré práva. Ustanovenie § 101 Občianskeho zákonníka upravuje všeobecnú dĺžku premlčacej doby, ktorá platí vo všetkých prípadoch, keď zákon pre jednotlivé práva neurčuje osobitnú premlčaciu dobu. Všeobecná premlčacia doba je ustanovená v dĺžke troch rokov. Odchylné od § 101 Občianskeho zákonníka je v § 104 Občianskeho zákonníka určený začiatok premlčacej doby pri právach na plnenie z poistenia, kde premlčacia doba začína plynúť rok po poistnej udalosti. Za uplatnenie práva podľa § 112 Občianskeho zákonníka sa považuje taký úkon oprávneného v občianskom súdnom konaní, ktorý smeruje k tomu, aby bolo rozhodnuté o jeho práve (porovnaj R 103/2001).

V prejednávanej veci sa žalobca žalobou, ktorú podal na súde prvého stupňa, domáhal „určenia povinnosti plniť z poistnej zmluvy za trvalé následky úrazu“. V zápisnici o pojednávaní pred súdom prvého stupňa, ktoré sa uskutočnilo 18. marca 1996 (č.l. 30 spisu), je doslovne uvedené, že jeho právny zástupca „rozširuje podaný návrh tak, že žiada, aby žalovaná bola zaviazaná na platenie denného odškodného za obdobie trvania práceneschopnosti“. Na skutočnosť, že žalobca týmto procesným úkonom bezpochyby v konaní uplatnil právo na poistné plnenie titulom denného odškodnenia počas pracovnej neschopnosti, nemení nič to, že vo vzťahu k takto uplatnenému právu spresnil až na súdnom pojednávaní 12. januára 2005 (č.l. 73 spisu), že celkovú požadovanú sumu vyčísluje sumou 95 400 Sk, ktorá predstavuje násobok 900 Sk (výška denného plnenia dohodnutá v poistnej zmluve) a 106 dní (dĺžka pracovnej neschopnosti v zmysle žalobcom predloženého lekárskeho potvrdenia o práceneschopnosti). Na okraj možno dodať, že aj Okresný súd Bratislava I uznesením z 24. októbra 2005 (viď č.l. 83 spisu) „pripustil rozšírenie návrhu z 11. októbra 1994 v zmysle ústneho prejavu právneho zástupcu žalobcu na pojednávaní 18. marca 1996“ (teda nie 12. januára 2005).

Vzhľadom na vyššie uvedené sa dovolací súd nestotožňuje so záverom odvolacieho súdu, že žalobca neuplatnil právo na zaplatenie denného odškodného v rámci premlčacej doby vymedzenej § 104 Občianskeho zákonníka. Keďže žalobca uplatnil právo na toto plnenie pred uplynutím premlčacej doby, vznesenie námietky premlčania žalovanou nemalo za následok zánik súdnej vymáhateľnosti žalobou uplatneného práva a nepredstavovalo dôvod, pre ktorý nebolo možné žalobe vyhovieť.

So zreteľom na to Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolaním napadnutý rozsudok, ktorý je v uvedenom zmysle založený na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), svojím uznesením (§ 243b ods. 4 O.s.p.) zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 11. decembra 2008

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková